

ትምህርት ሃምሳ ዘጠኝ

1ኛና 2ኛ ተሰሎንቄ ማጠቃለያ

1ኛ ተሰሎንቄ አብከሮ የሚናገረው ስለ ክርስቶስ ቀን ነው፤ የኸውም በአየር ላይ የሚገለፅበትን ጊዜ ነው፤ 1ኛ ተሰሎ. 4:13-18።

2ኛ ተሰሎንቄ አብከሮ የሚናገረው ስለ ጌታ ቀን ወይም ኢየሱስ መንግሥቱን ለማቋቋም ወደ ምድር ስለመመለሱ ነው፤ 2ኛ ተሰሎ. 2:1-12።

1ኛ ተሰሎንቄ ምዕራፍ አንድ

ጳውሎስ ሰላምታ ሲያቀርብ በተሰሎንቄ ቤተ ክርስቲያን የሚገኙ አማኞች ሰላላቸው እምነት፣ ፍቅርና ትዕግሥት ምስጋናውን ያቀርባል። ከዚያም በእነርሱ መካከል የሰጠውን አገልግሎት እንደገና እያወሳ መከላከያ ያቀርባል፤ ደግሞም እምነታቸው በመቋቋንያና በአካይያ አካባቢ በሙሉ ምን ያህል እንደተነገረለት ያትትላቸዋል። በአካባቢያቸው ያሉት ሰዎች የተሰሎንቄ አማኞች ሕያውን እውነተኛ የሆነውን እግዚአብሔርን ማገልገል ከጣዎታት አምልኮ እንደት እንደተመለሱና ከሚመጣው ከእግዚአብሔር ቁጣ የሚያድነንን የእግዚአብሔርን ልጅ የኢየሱስ ክርስቶስን መምጣት እንደሚጠበቁ ይናገሩ ነበር።

1ኛ ተሰሎንቄ ምዕራፍ ሁለት

የጌታ መመለስ፣ ታማኝ አገልግሎት ላበረከቱት ደስታና ሽልማት ነው። ጳውሎስ በእነርሱ መካከል ስለነበረው አገልግሎትና ስለ ውጤቶቹ መናገር ይቀጥላል። ከዚያም ጳውሎስ ቃሉ ከእግዚአብሔር እንደሆነ አድርገው ስለተቀበሉትና ለክርስቶስ ሲሉ መከራ ስለደረሰባቸው እግዚአብሔርን ያመስግናል።

1ኛ ተሰሎንቄ ምዕራፍ ሦስት

ክርስቶስ ስለሚመለስ ክርስቲያኖች እርስ በእርሳቸው መፋቀርና የተቀደስ አኗኗር መኖር አለባቸው። ጳውሎስ በሰደት ምክንያት ተሰሎንቄን እንዲለቅ ተገዶ ነበር። ከዚያም ወደ አቴና ሄደ። ነገር ግን ተሰደው ለነበሩት ክርስቲያኖች ይጨነቅ ነበር። ከዚያም ጢሞቴዎስ እንዲያጽናናቸው ጳውሎስ ይልከዋል፤ እርሱም መልካም ዜና ይዞለት ይመለሳል። ስለዚህ ጳውሎስ እግዚአብሔርን ያመስግንና እርስ በርሳቸው ያላቸውን ፍቅር እንዲጨምሩና በእምነታቸውም እንዲፀኑ መጸለዩን ይቀጥላል።

1ኛ ተሰሎንቄ ምዕራፍ አራት

ክርስቶስ ሲመጣ የሞቱት ቅዱሳን ይነሡና በሕይወት ካሉት ቅዱሳን ጋር አብረው ይገጠቃሉ። በ1ኛ ተሰሎንቄ 4:1-12 ውስጥ የክርስቲያንን አኗኗር የሚመለከቱ አምስት መመሪያዎች ይገኛሉ። እነርሱም፡- 1. ከዝሙት መራቅ፤ 2. ክርስቲያን ወንድምን

አለግታለል፤ 3. እርስ በርስ መፋቀር፤ 4. በሰላም መኖርና የራስን ኑሮ መከታተል፤ 5. የዕለት ጉርስን በእጅ ሠርቶ ግግኝትና በሌሎች አልመደገፍ ናቸው።

የክርስቶስን ምዕዓትና በእርሱ አምነው የሞቱትን ሰዎች በሚመለከት ቤተ ክርስቲያን ተደናግራ ነበር። ጳውሎስ በ1ኛ ተሰሎ. 4:13-18 ውስጥ አምነው ለሞቱትና እርሱም ሲመጣ በሕይወት ለሚገኙት ለሁለቱም ሲል ክርስቶስ በአየር ውስጥ ሆኖ ለቅዱሳን እንደሚመጣ የሚነግረውን ታላቅ ተስፋ ዲላቸው።

1ኛ ተሰሎንቄ ምዕራፍ አምስት

ክርስቶስ የሚመለስበትን ሰዓት አናውቅም። ሌባ በሌሊት እንደሚመጣ እንዲቃይመጣል። ሆኖም አግኞች ሆነን የክርስቶስን የመምጫ ሰዓት ባናውቅም በጨለማና በድንቁርና ውስጥ የምንመላለስ አይደለንም። እኛ የብርሃን ልጆች ስለሆንን ገድ የለሾች አንሁን፤ ነገር ጥንካቤ ይልቅ በአዕምሮ የበሰልንና ንቁ እንሁን። የክርስቶስ ኢየሱስ በመሆኑን በእግዚአብሔር ቁጣ ሥር አይደለንም። የክርስቶስ ጋር ለዘላለም አብረን ስለምንኖር በዚህ ተስፋ እንድንጸናና እርስ በርሳችንም እንበረታታ።

በቁ. 12-22 ውስጥ ረዘም ያሉ ምክሮች ቀርበዋል፤ እነዚህን ምክሮች አንብቡአቸው። አግኞች እንደመሆናችን መጠን ራሳችንን ማለት መንፈሳችንን፣ ሥጋችንንና አካላችንን መግዛት ይኖርብናል፤ ክርስቶስ ሲመለስ ደግሞ ከኃጢአት ነፃ እንሆናለን። ይህን የሚያደርግልን የጠራን እግዚአብሔር መሆኑን ጳውሎስ በመልእክቱ ውስጥ ካተረጎሞ ነገሮች መካከል የመጨረሻው ታላቅ ተስፋ ነው።

2ኛ ተሰሎንቄ ምዕራፍ አንድ እስከ ሦስት

የተሰሎንቄ ክርስቲያኖች በመከራ ላይ ስለነበሩ የመጨረሻው ታላቅ ስደት መጥቷል ብለው ስለ ጌታም መመለስ በጥርጣራ ላይ ወድቀው ነበር። ጳውሎስም ከሰላምታው በኋላ በስደት ምክንያት ይቀበሉት ስለነበረው መከራ ያበረታታቸዋል። ከዚያም ክርስቶስ ለፍርድ ከመምጣቱ በፊት ታላቅ አመፅ እንደሚኖርና የአመፅ ሰው በምድር ላይ እንደሚገለጥ ይነግራቸዋል። ሆኖም በአሁኑ ወቅት የአመፅን ሰው የሚቆጣጠር አለ፤ እርሱም መንፈስ ቅዱስ ላይሆን አይቀርም። ይህ የክፋት ተቆጣጣሪ ከዚህ ሥፍራ እስካላሄደ ድረስ የአመፅ ሰው በፍፁም አይገለጥም። የክርስቶስ መምጣት የማይቀር ስለሆነ አትስነቱ፤ እየሠራችሁ የዕለት ጉርሳችሁን አግኙ፤ መልካም ነገር ለመሥራት አትታክቱ፤ የገድየላሽ ሰዎች ጓደኝነት እንዲያሰናክላችሁ ፈንታ አትስጡት፤ ከዚህ ይልቅ ራሳችሁን ከእነርሱ ለዩ ብሎ ጳውሎስ አበረታታቸው።

ጥያቄዎች

1. አንዳንዶቹን አግኞች ያሰነፋቸውና የዕለት ጉርሳቸውን ሠርተው እንዲያገኙ ያደረጋቸው ምክንያት ምን ነበር?
2. የአመፅ ሰው እንዳይገለጥ የሚከለክለው ማን ነው?
3. ጳውሎስ በተሰሎንቄ 4 ውስጥ የሚያቀርባቸው 5ቱ የክርስቲያን አኗኗር መመሪያዎች ምን ያህል ናቸው?

4. ነቅቶ ለሚያገለግለው የሚሰጠው ሽልማት ምንድነው?

የቤት ሥራ

1ኛ ጢሞቴዎስ 1-3 አንብቡ።

ትምህርት ስልሳ

የ1ኛ ጢሞቴዎስ መልእክት መግቢያ

ጸሐፊው ሐዋርያው ጳውሎስ ነው። የተጻፈበት ዘመን በ64 ዓ.ም. ገደማ ነው። የተጻፈው ለጢሞቴዎስ ነው።

ጢሞቴዎስ

ጢሞቴዎስ በክርስቶስ ያመነው በጳውሎስ ስብከት ነበር። ጳውሎስ ጢሞቴዎስን «በእምነት የወለድሁት እውነተኛ ልጄ» ብሎ ይጠራዋል። ጢሞቴዎስ በልስጥራና በኢቶጵያን አማኞች ዘንድ በጣም የተመሰከረለት ነበር፤ የሐዋ. 16:1-2። የጢሞቴዎስ አባት አሕዛብ ሲሆን እናቱ አይሁዳዊት ነበረች። ጢሞቴዎስ በሕፃንነቱ ወቅት ብሉይ ኪዳንን ከእናቱ ተምሯል፤ 2ኛ ጢሞ. 1:5፤ 3:14-15። ጢሞቴዎስ ከጳውሎስ ጋር ተጉዟል፤ በኋላ ደግሞ የኤፌሶንን ቤተ ክርስቲያን የውስጥ ጉዳይ እንዲያጠናክር በዚያ እንዲቆይ ተደርጓል፤ 1ኛ ጢሞ. 1:3-4። ጳውሎስ በሮም ሆኖ ሲጽፍለት ጢሞቴዎስ፣ የሐንስ ማርቆስና እዚያ ትቷቸው የነበሩትን ዕቃዎች ይዞለት ቶሎ ብሎ እንዲመጣ ይጠይቀዋል፤ 2ኛ ጢሞ. 4:9፤ 11ና 13። ጢሞቴዎስ ኃላፊነት ሊቀበል የሚችል ወጣት ነበር፤ ፊልጵ. 2:19-20 አንብቡ። ሆኖም ወጣትና ምናልባትም ዓይን አፋር ስለነበር ማበረታቻ አስፈልጎት ነበር፤ 2ኛ ጢሞ. 1:6-7፤ 4:12-16፤ 6:20-21።

የ1ኛ ጢሞቴዎስ ዓላማ

1. ጳውሎስ ለጢሞቴዎስ የግል ኃላፊነቱን በሚመለከትና የጌታ አገልጋይ እንደመሆኑ ምላሌነትን እንዲያሳይ ትእዛዝ ይሰጠዋል።
2. ጳውሎስ በማስተማር፣ በማስተባበርና ቤተ ክርስቲያንን በማስተዳደር ረገድ የሚኖሩበትን የመሪነት ኃላፊነቶች በማስመልከት ለጢሞቴዎስ ትእዛዞችን ይሰጠዋል።

1ኛና 2ኛ ጢሞቴዎስና ቲቶ የቤተ ክርስቲያን አስተዳደር ትምህርት አዘል መልእክቶች ተብለው ይጠራሉ፤ ይኸውም በቤተ ክርስቲያን ውስጥ በሚገኙ አገልጋዮች ላይ የሚያተኩር ስለሆነ ነው። እነዚህ መልእክቶች በሙሉ የተጻፉት በጳውሎስ የመጨረሻ ዓመታት ወቅት ነበር።

በ1ኛ ጢሞቴዎስ ውስጥ የሚገኙ ቁልፍ ጥቅሶች

1ኛ ጢሞ. 6:12 «መልካሙን የእምነት ገድል ተጋደል፤ የተጠራህለትንም በብዙ ምስክሮች ፊት በመልካም መታመን የታመንህለትን የዘላለም ሕይወት ያዝ»

ጥያቄዎች

1. ጳውሎስ 1ኛ ጢሞቴዎስን የጻፈበት ምክንያት ምንድነው?
2. ጳውሎስ ከጢሞቴዎስ ጋር ምን ግንኙነት ነበረው?
3. የቤተ ክርስቲያን አስተዳደር ትምህርት አዘል መልእክቶችን ጥቀሱ»
4. ጳውሎስ ጢሞቴዎስን ያወቀው መቼ ነበር?

የቤት ሥራ

1ኛ ጢሞቴዎስ 4-6 አንብቡ»

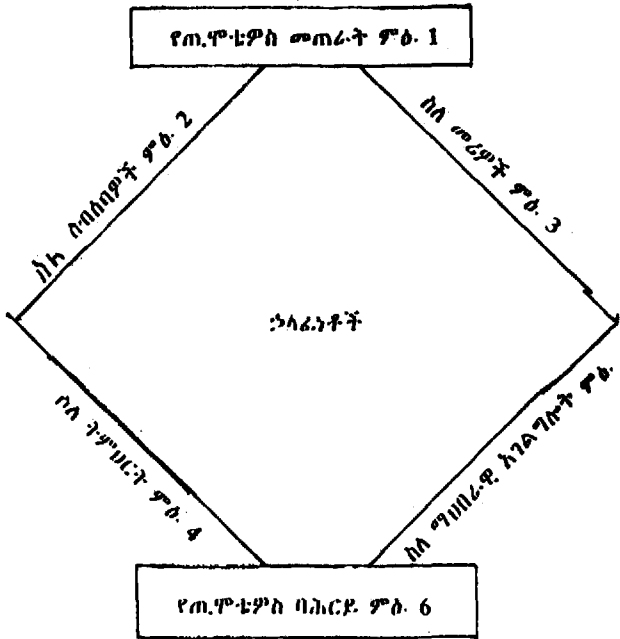
ትምህርት ስልሳ አንድ

የ1ኛ ጢሞቴዎስ አጠቃላይ አስተዋፅዖ

1. የጢሞቴዎስ መጠራት፤ ምዕ. 1»
2. በቤተ ክርስቲያን ለሚደረጉ ስብሰባዎች መመሪያ፤ ምዕ. 2»
3. የቤተ ክርስቲያን መሪዎች መመዘኛ፤ ምዕ. 3»
4. በቤተ ክርስቲያን ውስጥ የተሰጠ ትምህርት፤ ምዕ. 4»
5. የቤተ ክርስቲያን ማኅበራዊ አገልግሎት፤ ምዕ. 5»
6. የጢሞቴዎስ ባሕርይ፤ ምዕ. 6»

የ1ኛ ጢሞቴዎስ ንድፍ

የ1ኛ ጢሞቴዎስ ንጅና

1ኛ ጢሞቴዎስ የአጥቢያ ቤተ ክርስቲያን ሥርዓት፤ ማኅበርና አስተዳደር በሚመለከት ተግባራዊ ምክር ያቀርባል። በተጨማሪ የራሱን የግል ኃላፊነት በሚመለከትና ከቤተ ክርስቲያን ጋር እንዴት መሥራት እንዳለበት ለጢሞቴዎስ ምክር ይሰጠዋል።

የጢሞቴዎስ የግል ኃላፊነቶችና ምሳሌነት

1. ቤተሰብ ትምህርቶች ላይ ጠንካራ እቋም መውሰድ አለበት፤ 1:3-4፤ 6-20 አንብቡ።
2. በንፁህ ልብና ህሊና ማፍቀር ይኖርበታል፤ 1:4-5 አንብቡ።
3. ሀብታም ለመሆን ከመመኘት መጠንቀቅ ይገባዋል፤ 6:6-16 አንብቡ፤ ለሀብታሞች ግስጠንቀቂያ ተሰጥቷል።

የቤተ ክርስቲያን ሥርዓት፣ ተቋምና አስተዳደር

1. የቤተ ክርስቲያን ሥርዓት፤ ምዕ. 2
 ሀ/ ጸሎት፡- በቅድሚያ ልመና፣ ጥያቄና ምስጋና ይገኛሉ። ስለሚድኑ ሰዎች ጸሎት ማድረግ ይገባል። ለመሪዎችና በሥልጣን ላይ ላሉ ሁሉ መጸለይ አለባቸው።

ለ/ ስብሰባዎች በሥነ ሥርዓት መደረግ ይኖርባቸዋል። ወንዶች ቁጡና ጨትጫቃ መሆን የለባቸውም። ሴቶች ያለ አግባብ በወንዶች ላይ ሥልጣን መጠቀም የለባቸውም። ሴቶች በአግባብ መልበስ ይገባቸዋል።

2. የቤተ ክርስቲያን ተቋም! ምዕ. 3ና 4
 ሀ/ የሽማግሌዎች መመዘኛ! 3:1-7።
 ለ/ የዲያቆናት መመዘኛ! 3:8-13።
 ሐ/ የዲያቆናት ሚስቶች መመዘኛ! 3:11።
3. የቤተ ክርስቲያን አስተዳደር! ምዕ. 5:1-6:10
 ሀ/ የሽማግሌዎችና የሴቶች ኃላፊነት! 5:1-2።
 ለ/ የመበለቶች ኃላፊነትና የሚያደርግላቸው እንክብካቤ! 5:3-16።
 ሐ/ የሽማግሌዎች ሥራ! 5:17-25።
 መ/ የአሠሪዎችና የሠራተኞች ግንኙነት! 6:1-2።
 ሠ/ የመምህራን ሥራ! 6:3-10።

ክርስቶስ ብቸኛ አስታራቂ እንደሆነ በግልፅ የሚናገረውን 1ኛ ጢሞ. 2:5ን በትኩረት ተመልከቱት።

ጥያቄዎች

1. የጢሞቴዎስ መልእክት የእያንዳንዱን ምዕራፍ አጠቃላይ አቢይ ትምህርት ጻፉ።
2. የስብሰባዎች ልምድ መሆን የሚገባቸው ሁለት ነገሮች ጥቀሱ።
3. የቤተ ክርስቲያን ሽማግሌ መመዘኛ ነጥቦችን ጥቀሱ።
4. የሽማግሌ ሚስት መመዘኛ ነጥቦች ምን ምን ድናቸው?
5. ጢሞቴዎስ ጥንቃቄ እንዲያደርግባቸው የተሰጡትን ሦስት ነገሮች ዘርዝሩ።

የቤት ሥራ

1ኛ ጢሞቴዎስ 1-6 አንብቡ።

ትምህርት ስልሳ ሁለት

የ1ኛ ጢሞቴዎስ አጭር ማብራሪያ

1ኛ ጢሞቴዎስ ምዕራፍ አንድ

መልእክቱ የአራትን ሕግ ያለአግባብ የተጠቀሙትን ሐሰተኛ መምህራን በማስጠንቀቅ ይጀምራል። ጳውሎስ የክርስትናን እምነት አጥብቆ እንዲይዝ ጢሞቴዎስን ይመክረዋል። ከቤተ ክርስቲያን የተባበሩ ሁለት ሰዎችን በማሳሰብ ያስጠነቅቀዋል።

1ኛ ጢሞቴዎስ ምዕራፍ ሁለት

ለሰዎች ሁሉ ይልቁንም ለመንግሥት ባለሥልጣናት ጸሎት እንዲደረግ በማነሣሣት ይጀመራል። ከዚያም ክርስቲያን ሴቶች በሥርዓት እንዲለብሱና በቤተ ክርስቲያን ውስጥ ከወንዶች የበለጠ ሥልጣን እንዳይዙ የተሰጠ ማስጠንቀቂያ ይገኛል። ሴቶች የባልትና ተግባራቸውን በሚገባ ሲያከናውኑ በክርስትና ሕይወታቸው የጌታን በረከት ይቀበላሉ፤ 2:15።

1ኛ ጢሞቴዎስ ምዕራፍ ሦስት

ቀጥሎ ጳውሎስ የሽማግሌዎችና የዲያቆናትን መመዘኛ ነጥቦች ያቀርባል። ሽማግሌ የቤተ ክርስቲያን መሪ ነው። ዲያቆናት ደግሞ የሽማግሌዎች ረዶች ናቸው። የሁለቱም መመዘኛ ነጥቦች በጣም የመሳሰላሉ። በተጨማሪ የሚሰጡ መመዘኛ ነጥቦች ተሰጥተዋል፤ 3:1-13 እንብቡ።

1ኛ ጢሞቴዎስ ምዕራፍ አራት

ለሐሰተኛ ትምህርት የተሰጠ ሌላ ማስጠንቀቂያ ይገኝበታል። አንዳንዶች የአጋንንትን አምልኮ ሲያስተምሩ ሌሎች ደግሞ ማግባትና አንዳንድ ምግቦችን መመገብ ኃጢአት ነው ብለው ያስተምራሉ። ጢሞቴዎስ ራሱ የእግዚአብሔርን ቃል እየተመገበ በተግባርም ሆነ በአርያነት ከማስተማርና ከማስጠንቀቅ መቆጣጠር የለበትም።

1ኛ ጢሞቴዎስ ምዕራፍ አምስት

ጳውሎስ በቤተ ክርስቲያን በተለያዩ የዕድሜ ክልል ውስጥ ከሉ ሰዎች ጋር የሚኖረውን ግንኙነት በሚመለከት ለጢሞቴዎስ ትእዛዝ ይሰጠዋል። ወጣት እንደመሆኑ መጠን ሌሎች ወጣቶችን እንደ ወንድሞች፣ ሽማግሌዎችን እንደ አባቶች፣ አሮጊቶችን እንደ እናቶችና ወጣት ሴቶችን እንደ እህቶች ማስተናገድ ይገባዋል። ባልቴቶች በቤተሰቦቻቸው መረዳት ይኖርባቸዋል። ወጣት መበለቶች እንደገና ማግባት ሲኖርባቸው የሚረዳቸው ቤተሰብ የሌላቸው አሮጊት ባልቴቶች በቤተ ክርስቲያን መረዳት ይኖርባቸዋል።

ታማኝ ሽማግሌዎች በተለይም በማስተማርና በመስበክ የሚያገለግሉት እጥፍ ክብር ይገባቸዋል። በ2 ወይም በ3 ምስክሮች ካልተደገፈ በስተቀር ጢሞቴዎስ ሽማግሌዎችን እንዳይከስ ጳውሎስ ያስጠነቅቀዋል።

1ኛ ጢሞቴዎስ ምዕራፍ ስድስት

ጳውሎስ የክርስቲያን አሠሪዎችንና ሠራተኞችን ግንኙነት በሚመለከት ትእዛዝ ይሰጣል። ለሐሰተኛ መምህራንና የሀብት ምኞት በሚመጣባቸው ፈተና ተጠምደው የሚወድቁትን ሀብታሞች በሚመለከት ብዙ ማስጠንቀቂያዎች ይሰጣል። በመደምደሚያው ላይ ጳውሎስ ስለ ገሉ መንፈሳዊ ኃላፊነቶች ጢሞቴዎስን ያሳስበዋል።

ጥያቄዎች

1. በ4:1-5 ላይ የተጠቀሰው ሐሰተኛ ትምህርት ዛሬም በዓለም ውስጥ ይገኛል? ምንባቡን ካነበባችሁ በኋላ ተወያዩበት።
2. ጳውሎስ የባርነት ሥርዓት እየደገፈ ነበር ወይስ በዘመኑ ስለነበረው ሁኔታ ማስተማሩ ነው?
3. በዛሬይቱ ቤተ ክርስቲያን ውስጥ የገንዘብ ጥግት ለመሪዎች እንቅፋት የሚሆንበት ወቅት አለ?

የቤት ሥራ

2ኛ ጢሞቴዎስ 1-2 አንብቡ።

ትምህርት ስልሳ ሦስት

የ2ኛ ጢሞቴዎስ ዓላማ

ጳውሎስ በርም እስር ቤት ሲሆን መሞቱ የተቃረበ መሆኑ ተሰምቶታል፤ 2ኛ ጢሞ. 4:6። ጳውሎስ በክርስቶስ ቤተ ክርስቲያን ላይ ብዙ ሰደቶች መምጣታቸውን ተመልክቷል፤ ስለዚህ ለጢሞቴዎስ ሌላ ደብዳቤ እንዲፅፍ ሁለት ምክንያቶች ነበሩት።

1. ጢሞቴዎስ ለእግዚአብሔር ቃል ታማኝ እንዲሆንና ይህንንም ለማስተማር እንዳይፈራ ለማሳሰብና ለማፅናናት ነበረ፤ 4:2።
2. ለሚደርስበት መከራና ወደፊት ስለሚመጣው ክሕደት ጢሞቴዎስን ለማዘጋጀትና ለማበረታት ነበረ፤ 2:1-4፤ 3:1-5፤ 4:3-4። የተጻፈው በ67 ዓ.ም. ገደማ ነው።

በ2ኛ ጢሞቴዎስ ውስጥ የሚገኙ ቁልፍ ጥቅሶች

1. ለቃሉ ታማኝ ሁን፤ 1:13፤ 2:15፤ 3:16፤ 4:2።
2. በፈተና ፅና፤ 1:7፤ 12፤ 2:3-4፤ 3:12፤ 4:7-8።

ክሕደት

1. ክሕደት ምንድነው? አለማወቅ ወይም ከትምህርት የሚመጣ ጊዜያዊ ስሕተት አይደለም። እውነትን የሚያውቁና ክርስትናን ተቀብለው የነበሩ ሰዎች በእውነት ላይ ያደረጉት አመፅ ነው።
2. ክሕደት የሚመነጨው ከየት ነው? 3:1-7 አንብቡ።
3. ከክሕደት አንፃር የእውነተኛ አማኝ ተስፋ ምንድነው? እግዚአብሔር ጤናማ አፅዋርዎችን ሰጥቶናል፤ 1:7። እግዚአብሔር እንደሚጠብቅን ተስፋ ሰጥቶናል፤ 1:12፤ 2:13። እግዚአብሔር የእርሱ የሆኑትን ያውቃል፤ ያትምግል፤ 2:19። የእግዚአብሔር ቃል

ጥበብና የመለየት ችሎታን ይሰጣል፤ 3:14-16። የሽልማት ቃል ኪዳን ... የጽድቅ አክሊል ነው፤ 4:8።

4. ክርስቲያን ይህን ክሕደት የሚዋጋው እንዴት አድርጎ ነው? ጳውሎስ እንዲህ ይላቸዋል:-
ሀ/ በጌታ አትፈሩ፤ 1:8።

ለ/ በዚህ ዓለም ኑሮ ራሳችሁን አታጠላልፉ፤ 2:4።

ሐ/ የቃሉን እውነት ለሌሎች አስተምሩ፤ 2:1-2።

መ/ የእግዚአብሔርን ቃል አጥኑ፤ 2:15፤ 3:16።

ሠ/ ከወጣትነት ምኞት ሽሹ፤ 2:22።

ረ/ በእግዚአብሔር ቃል ኑሩ፤ 3:14።

ሰ/ ትጉ፤ በመከራ ታገሱ፤ 4:5።

የጳውሎስ ስንብት

2ኛ ጢሞቴዎስ 4:6-8 እንብቡ።

1. የጳውሎስ መሞቻ ጊዜ በተቃረበበት ወቅት ብዙዎች ትተውት እንደሄዱ አስተውሉ፤ 4:16 እንብቡ። ሆኖም ጳውሎስ ሁኔታዎች የማይመቹ በሚሆኑበት ወቅትም እንኳ ቢሆን በትጋት እንዲሰብክ ጢሞቴዎስን ያጽናናዋል፤ 4:1-2።

2. ጳውሎስ ሞትን አይፈራም። የመሞቻው ጊዜ ስለተቃረበ ዝግጁ መሆኑን ተናግሯል። የእግዚአብሔር ቀጠሮ ዘወትር ትክክል ነው።

3. ጳውሎስ ሥራውን መልካም አድርጎ እንዲሠራና ለታማኝነቱ ሽልማት እንደሚቀበል አውቋል። ለጌታ ታማኝ የሆኑ ሁሉ ተመሳሳይ ተስፋ አላቸው።

ጥያቄዎች

1. ጳውሎስ የሚያስጠነቅቀው ከምን ዓይነት ክሕደት ነው?

2. ክሕደትን እንፃር ክርስቲያን ያለው ተስፋ ምንድነው?

3. ጳውሎስ ይህንን 2ኛ መልእክት ለጢሞቴዎስ የጻፈለት ከምን ዓላማ ተነሥቶ ነው?

4. ጳውሎስ ይህንን መልእክት ሲጽፍ በምን ዓይነት ሁኔታዎች ውስጥ ነበር?

5. አማኝ ክሕደትን እንዴት መቋቋም ይችላል?

የቤት ሥራ

2ኛ ጢሞቴዎስ 3-4 እንብቡ።

ትምህርት ስልሳ አራት

የ2ኛ ጢሞቴዎስ አጠቃላይ አስተዋፅዖ

የግል ኃላፊነት፤ ምዕ. 1

የመጋቢት ኃላፊነት፤ ምዕ. 2

የተተነበዩ ፈተናዎች፤ ምዕ. 3
 እየተቃረበ ያለው የጳውሎስ ሞት ምዕ. 4

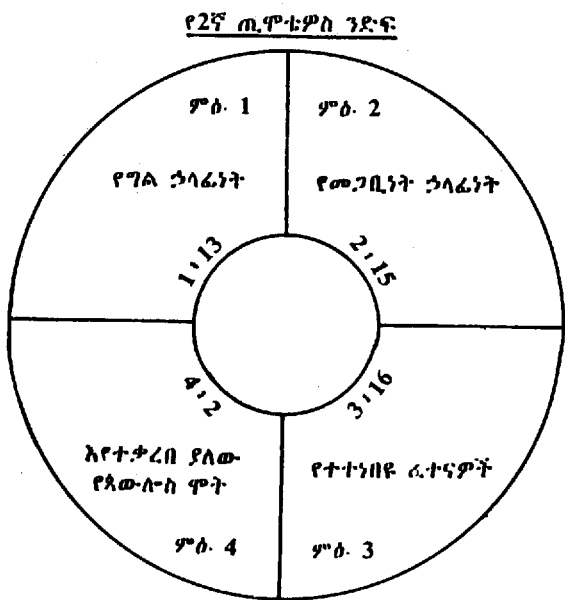
የ2ኛ ጢሞቴዎስ መልእክት ትኩረት የሚሰጠው የእግዚአብሔርን ቃል አጥብቆ የመያዝን አስፈላጊነት ነው። ለምሳሌ፡-

ምዕራፍ 1፡- ጳውሎስ ያስተማረውን እውነተኛ ቃላት በመንፈስ ቅዱስ ኃይል አጥብቆ እንዲይዝ ጢሞቴዎስ ታዟል።

ምዕራፍ 2፡- ጢሞቴዎስ በቤተ ክርስቲያን ውስጥ ባለው አገልግሎት «እንዲያጠና ... ቃሉን በትክክል እንዲያስተምር» ተመክሯል፤ 2፡15

ምዕራፍ 3፡- የእግዚአብሔር ቃል ለሕይወት ችግሮችና ፈተናዎች፣ እውነትን ለማስተማር፣ ስሕተትን ለማረም፣ ጥፋትን ለማስተካከልና ለትክክለኛ ኑሮ ጠቃሚ ነው፤ 3፡16።

ምዕራፍ 4፡- ጊዜው ምቹ ቢሆንም ባይሆንም ለማሳመን፣ ለመገሰፅና ለማበረታታት የእግዚአብሔርን ቃል መስበክ አለብን፤ ጳውሎስ ይህንን መልዕክት ሊጽፍ በእስር ቤት ውስጥ ነበር።

በአካባቢው ስለሚገኝ ክሕደት የክርስቲያን ኃላፊነት

ማሳሰቢያ፦ ክሕደት ማለት እውነትን በሚያውቁትና በሚረዱት ሰዎች ዘንድ ተቀባይነት ማጣት ማለት ነው። ኃላፊነቶቹ የሚከተሉት ናቸው፦

1. ቃሉን እንዲያስተምሩ ሌሎችን ማሰልጠን፤ 2:2።
2. እንደ መልካም ወታደር መከራ መቀበል፤ 2:3።
3. ከዘፋ ሁሉ መራቅ፤ 2:4፤ 22።
4. ቃሉን ማጥናት፤ 2:15።
5. መትጋትና መከራን መታገስ፤ 4:5።

ጥያቄዎች

1. የእግዚአብሔርን ቃል ከማስተማርና ከመስበክ መቆጠብ የሚኖርብን ጊዜ ይኖራል?
2. የእግዚአብሔር ቃል በሕይወት ውስጥ ይሠራል?
3. የ2ኛ ጢሞቴዎስን አጠቃላይ አስተዋፅዖ ዘርዝሩ።
4. የግልና የመጋቢነት ኃላፊነቶችን ለመወጣት የሚያስችለን መመሪያን፤ ለፈተና ብርታትትንና ለሞት ፀጋን የሚሰጠን ምንድነው?

የቤት ሥራ

ቲቶ 1-3 እንብቡ።

ትምህርት ስልሳ አምስት

የቲቶ መልእክት መግቢያ

ጸሐፊው ሐዋርያው ጳውሎስ ነው። የተጻፈው በ65 ዓ.ም. ገደማ ነው።

ቲቶ

1. ቲቶ ወደ ክርስቶስ የመጣው «ልጅ» ብሎ በሚጠራው በጳውሎስ አማካይነት ነው፤ 1:4።
2. ቲቶ የግሪክ ተወላጅ ሲሆን ምናልባትም የሶሪያዋ አንጾኪያ ነዋሪ ሳይሆን አይቀርም። ጳውሎስና በርናባስ ስለ አገልግሎታቸው ከቤተ ክርስቲያን መሪዎች ጋር ለመወያየት ከአንጾኪያ ወደ ኢየሩሳሌም ሲሄዱ ቲቶ አብሮአቸው ሄዷል፤ ገላ. 2:1-2።
3. የቲቶ ስም በሐዋርያት ሥራ ውስጥ አልተጠቀሰም።
4. በቤተ ክርስቲያን ውስጥ ቲቶ የነበረውን ችግር እንዲፈታ ወደ ቆሮንቶስ ተልኳል፤ 2ኛ ቆሮ. 7:6-10፤ 13፤ 16።
5. ጳውሎስ የሥራ ባልደረባውን ቲቶን ነገሮችን በሥርዓት እንዲያደራጅና በያንዳንዱ ከተማ ሽማግሌዎችን እንዲሾም በቀርጤስ ደሴት ትቶት ነበር፤ ቲቶ 1:5።

6. ቲቶ ሮምን ለቆ ወደ ድልማጥያ ሄዷል፤ የሄደው ምናልባት በቤተ ክርስቲያናት ውስጥ ለማገልገል ሳይሆን አይቀርም፤ 2ኛ ጢሞ. 4:10»

የቲቶ መልእክት ዓላማ

1. ቲቶ ከአይሁድ ወግ አጥባቂነት ችግር ጋር ወይም በቀርጫስ ደሴት ቤተ ክርስቲያናት መካከል ስለ አራት ሕግ የተነሣውን ጠብ እንዴት አድርጎ መጋፈጥ እንደሚችል ለማስተማር ነው፤ በትምህርት 43 ውስጥ በሚገኘው ካርታ ላይ የቀርጫስን ደሴት አክሉበት»
2. የቤተ ክርስቲያንን ሥርዓትና ባሕርይ በሚመለከት ትእዛዝ ለመስጠት ነው»

በቲቶ መልእክት ውስጥ የተሰጠ የክርስትና ትምህርት

1. ስለ እግዚአብሔር፡-
ሀ/ እግዚአብሔር አብ፤ ቲቶ 1:11 3-4፤ 2:10፤ 3:4»
ለ/ እግዚአብሔር ወልድ፤ ቲቶ 1:4፤ 2:13፤ 3:6»
ሐ/ እግዚአብሔር መንፈስ ቅዱስ፤ ቲቶ 3:5»
2. ስለ ደገንነት፤ ቲቶ 2:11-14፤ 3:4-7»
3. የክርስቶስ መመለስ የአማኞች ተስፋ ነው፤ ቲቶ 2:13» የቲቶ መልዕክት አቢይ ትምህርት በቤተ ክርስቲያን ሥርዓትና ባሕርይ ላይ ያተኩራል»

ጥያቄዎች

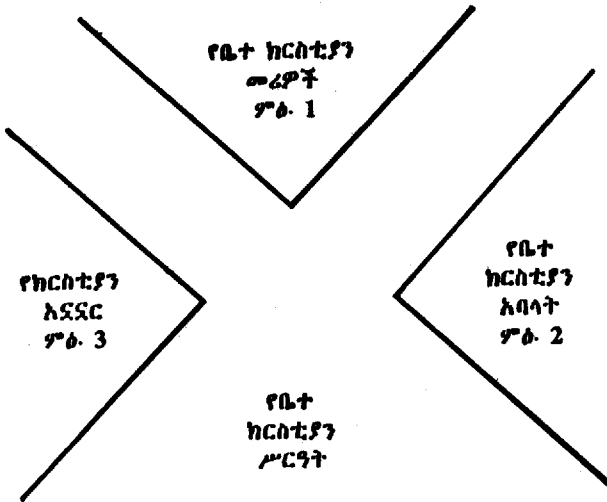
1. ቲቶ ማን ነበር?
2. በቀርጫስ ደሴት ባሉት ቤተ ክርስቲያናት መካከል ጠብ የሚረው ምንድነው?
3. በቲቶ መልእክት ውስጥ የተሰጡት ትምህርቶች ምን ምንድናቸው?
4. የቲቶ መልእክት አቢይ ትምህርት ምንድነው?

ትምህርት ስልሳ ስድስት

የቲቶ መልእክት አጠቃላይ አስተዋፅዖ

1. የቤተ ክርስቲያን መሪዎች መመዘኛ፤ ምዕ. 1»
2. የቤተ ክርስቲያን አባላት ኃላፊነት፤ ምዕ. 2»
3. የክርስቲያንን አኗኗር የሚመለከቱ ማበረታቻዎች፤ ምዕ. 3»

የቲቶ መልእክት ንድፍ

የቲቶ መልእክት ማጠቃለያ

የቲቶን መልእክት 3 ምዕራፎች በምታነቡበት ጊዜ የመጽሐፉን አቢይ ትምህርት አስታውሱ! ይኸውም በትምህርት 65 ቁ. 6 ውስጥ ይገኛል።

ቲቶ ምዕራፍ አንድ

ዳውሎስ ቀርጫስ ለሚገኘው ለቲቶ ሲጽፍለት ስለ ቤተ ክርስቲያናት ሥርዓትና ባሕርይ ምክር ስጥቷል። በመጀመሪያ ቲቶ ለእያንዳንዱ ቤተ ክርስቲያን መሪዎችን መምረጥ ነበረበት። የሚመረጡትም ሰዎች እንከን የሌለባቸው፣ የአንዲት ሚስት ባል የሆኑና የተመሰከረላቸው ያመኑ ልጆች ያሏቸው መሆን ነበረባቸው። እውነተኛ ትምህርት ማስተማር፣ በእውነተኛ ትምህርታቸው ሌሎችን ለማበረታታት የሚችሉና በተጨማሪ የሐሰት ትምህርት የሚያሰራጩትን ሰዎች ስሕተት ማጋለጥ ነበረባቸው።

ቲቶ ምዕራፍ ሁለት

ተጥሎ ቲቶ እንዴት በቤተ ክርስቲያን ውስጥ ልዩ ልዩ ቡድኖችን መምከር እንደሚገባው ዳውሎስ ያስተምረዋል። ቲቶ ሽማግሌዎች ልክሾች፣ ጭምቶችና ራሳቸውን የሚገዙ እንዲሆኑ መምከር ነበረበት። አርጊቶች ሐሜተኞችና የወይን ጠጅ የሚጠጡ ሳይሆኑ ለወጣት ሴቶች ምሳሌ የሚሆን መልካም ኑሮ መኖር ነበረባቸው። እነዚህ አርጊቶች ወጣት ሴቶች ራሳቸውን እንዲገዙና ንፁህ እንዲሆኑ ለባሉቻቸው ታዛዦች በመሆን ለእግዚአብሔር ምስክር እንዲሆኑ

ማስተማር ነበረባቸው። ወጣት ወንዶች ራሳቸውን የሚገዙና የመልካም ባሕርይ ምሳሌ መሆን ይገባቸዋል። ትምህርታቸውን ማንም ሰው እንዳይነቅፈው ለእግዚአብሔር ቃል የታመነና እውነተኛ መሆን አለበት። ቲቶ ራሱ ወጣት እንደመሆኑ መጠን የእነዚህ ሰዎች ዓይነተኛ ምሳሌ መሆን ነበረበት። ሠራተኞች ታዛዦች፣ የሚያከብሩና ለአሠሪዎች ታማኞች በመሆን ለክርስቶስ የመቤገዥ ሥራ ምስክር መሆን ነበረባቸው። ጥሩ ሚስቶችና እናቶች እንዲሆኑና ባሎቻቸውንና ልጆቻቸውን እንዲያፈቅሩ ታዘዘዋል። የደገነት ትምህርት፣ የእግዚአብሔር ፀጋና በክርስቶስ ያለን ተስፋ የክርስቲያን ባሕርይ መሠረት ናቸው፤ 2:11-15። ቲቶ በእግዚአብሔር ቃል ላይ በተደገፈ ሥልጣን ማበረታታትና መገሰፅ ነበረበት።

ቲቶ ምዕራፍ ሦስት

ከዓለም ጋር ባለው ግንኙነት ውስጥ የክርስቲያን ምስክርነት በግልፅ መታየት አለበት። ክርስቲያን ለመንግሥትና ለቤተ ክርስቲያን ባለሥልጣኖች ታዛዥ መሆን አለበት። የክርስቲያን ንግግር ክርስቶስን የሚያሳይና ጠባዩም ሰላማዊና ተግባቢ ለማንኛውም ሰው መልካም አቋም የሚያሳይ መሆን ይገባዋል። ሁላችንም በተፈጥሮአችንና በሥራችን ኃጢአተኞች ነን፤ ነገር ግን እግዚአብሔር በቸርነቱና በምሕረቱ ስላስተናገደን እርስ በርሳችን አንዱ ለሌላው ቸርና ታጋሽ መሆን ይገባዋል።

ክርስቲያን የማይረባ ክርክርንና ስለ ኦሪት ሕግም መጣላትን ማስወገድ ይገባዋል። እንደዚህ የሚያደርጉትን ማስጠንቀቂያ ነበረባቸው፤ እምቢ ብለው በዚያው ከቀጠሉ ከእነርሱ መለየት ይገባዋል። በመጨረሻም ቲቶ አማኞች እርስ በርሳቸው በችግሮቻቸው የመረዳዳት መልካም ሥራቸውን እንዲቀጥሉና ሰነፎች እንዳይሆኑ ማበረታታት ነበረበት። እውነትን አውቀው የሚቃወሙ አባሎች ድርብ ማስጠንቀቂያ ያስፈልጋቸዋል።

ጥያቄዎች

1. የቲቶን መልእክት አጠቃላይ አስተዋፅዖ በዝርዝር ጻፉ።
2. እውነትን ለሚቃወም ሰው ስንት ማስጠንቀቂያ መስጠት አለበት?
3. በአማኝ ላይ መታየት ያለባቸውን ባሕርያት ዘርዝሩ፤ ቲቶ 3:2።
4. የክርስቲያን ሴቶች መለያ ምን መሆን አለበት?
5. የክርስቲያን መሪዎች መመዘኛዎች ምን ምንድናቸው?

የቤት ሥራ

የፈለግናን መልእክት አንብቡ።

ትምህርት ስልሳ ሰባት

የፊልሞና መልእክት መግቢያ

ጸሐፊው ሐዋርያው ጳውሎስ ነው። የተጻፈው በ60 ዓ.ም. ገደማ ነው። የተጻፈው ለፊልሞና፣ ለጊስቱና ምናልባትም ለልጆቹ ነው፤ ፊልሞና ቁ. 2ን ተመልከቱ።

የፊልሞናና የአናሲሞስ ማንነት

ፊልሞና የቆላስይስ ቤተ ክርስቲያን አባል ነበር። አገልጋዩ አናሲሞስ ከድቶት ወደ ሮም በፈረጠበት ጊዜ በዚያ እስረኛ የነበረውን ጳውሎስን ተገናኘው። ጳውሎስም አናሲሞስ ጌታን እንዲቀበል ከረዳው በኋላ ወደ ፊልሞና እንዲመለስ አሳመነው። በሮም መንግሥት ሕግ መሠረት የኪዳተኛ ባሪያ ቅጣት ሞት ነበር። አናሲሞስ ግን ፊልሞናን መከዳት ብቻ ሳይሆን ምናልባት ገንዘቡንም ሳይሰርቀው አይቀርም፤ ቁ. 18-19 አንብቡ።

አናሲሞስ ግለት «ጠቃሚ» ግለት ነው። ከዚህ ቀደም ግን አናሲሞስ ለፊልሞና ጠቃሚ አልነበረም። ሆኖም አሁን ክርስቶስን ስለተቀበለ «ለእኔም ለአንተም ይጠቅመናል» ብሎ ጳውሎስ ይናገራል። ጳውሎስ በእስር ቤት ሳለ አናሲሞስ በአንዳንድ መንገድ አገልግሎታል፤ ቁ. 11-13።

የመልእክቱ ዓላማ

ይህ ጳውሎስ ለፊልሞና የጻፈለት ምክንያት አናሲሞስን መልሶ እንደ አገልጋዩ ብቻ ሳይሆን በክርስቶስ እንደ ወንድም አድርጎ እንዲቀበለው የሚጠይቅ የግል ደብዳቤ እንዲሆን ነው፤ ቁ. 16። ጳውሎስ «እንደ እኔ አድርገህ ተቀበለው» ብሎ ጽፎለታል፤ ቁ. 17።

የመልእክቱ አቢይ ትምህርት ምሕረት ነው

ጳውሎስ «አናሲሞስ በአንዳች ነገር የበደለህ ቢኖር ወይም ብድር ያለበት እንደሆነ ይህንን በእኔ ላይ ቁጠር» ብሎ ተናግሯል፤ ቁ. 18። አማኝ ከእግዚአብሔር ጋር ፍፁም ሆኖ ሊቆም የቻለው ክርስቶስ ኢየሱስ የኃጢአትን ሙሉ ዋጋ ስለከፈለ ነው። የእኛ ኃጢአት በእርሱ ላይ ተቆጥሯል፤ ኢሳ. 53፡6ና ሮሜ 6፡23 አንብቡ። ይህ ደብዳቤ እሠራውን ከድቶ የኮበለለን ሰው ሕይወት የለወጠው ወንጌል ያለውን ኃይል ያሳያል።

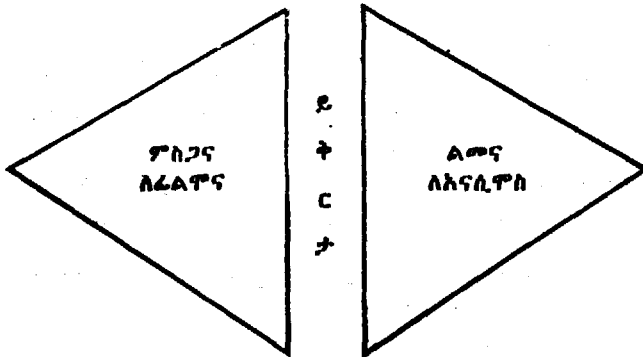
የፊልሞና መልእክት አስተዋፅዖ

1. ምስጋና ለፊልሞና፤ ቁ. 1-7።
2. ልመና ለአናሲሞስ፤ ቁ. 8-25።

ጥያቄዎች

1. በቀላላይስ ከተማ የአጥቢያ ቤተ ክርስቲያን ስብሰባ የምታደርገው የት ነበር?
2. በርም መንግሥት ሕግ የከፋተኛ ባሪያ ትጣት ምንድነው?
3. ፊልሞና ኮብላይ እናሲሞስን እንዲቀበለው ጳውሎስ የሚጠይቀው እንዴት ነው? ቁ. 16-17»
4. የእናሲሞስ ተስፋ መሠረት ምንድን ነበር?
5. እናሲሞስ ግለት ምን ግለት ነው?
6. የፊልሞና መልእክት አቢይ ትምህርት ምንድነው?

የፊልሞና መልእክት ንድፍ

የቤት ሥራ

ዕብራውያን 1-4 አንብቡ»

ትምህርት ስልሳ ስምንት

የዕብራውያን መልእክት መግቢያ

የጸሐፊው ስም በመጽሐፉ ውስጥ ተጠቅሶ አይገኝም። በ70 ዓ.ም. ስለሆነው የኢየሩሳሌም ውድቀት በመልእክቱ ውስጥ ስላልተጠቀስ የተጻፈው ከዚህ ጊዜ በፊት ሳይሆን አይቀርም!

ይኸውም በ68 ዓ.ም. ገደማ ይሆናል። የተጻፈው በተለይ ለአይሁድ ክርስቲያኖች ሲሆን በክርስቶስ ለሚያምኑ ሁሉ ጥምር ነው።

የዕብራውያን መልእክት ዓላማ

1. የብሉይ ኪዳን ሕግ በክርስቶስ ፍጻሜ እንዳገኘ ለማረጋገጥ ነው።
2. ስደትን ለማምለጥ ወደ ምኵራብ ሥርዓት እንዳይመለሱ ከአይሁድ ወገን ያመኑትን ለማስጠንቀቅ ነው።
3. እርስ በርስ ለመደጋገፍ የሕብረትን አስፈላጊነት ለማተኮር ነበር።

የዕብራውያን መልእክት አቢይ ትምህርት

የእግዚአብሔር ልጅ ታማኝ፣ እዳኝና ታላቅ ካህን ስለሆነ የበላይነት ያለው መሆኑን ለማስገንዘብ ነው።

በዕብራውያን መልእክት ውስጥ የሚገኙ ቁልፍ ቃላት

1. የተሻለ፤ 1:4፤ 6:9፤ 7:7፤ 19፤ 22፤ 8:6፤ 9:23፤ 10:34፤ 11:16፤ 35፤ 40፤ 12:24።
2. ሰማያት ወይም ሰማያዊ፤ 1:10፤ 3:1፤ 4:14፤ 6:4፤ 7:26፤ 8:1፤ 5፤ 9:23-24፤ 10:34፤ 11:16፤ 12:22፤ 25-26።

በዕብራውያን መልእክት ውስጥ የሚገኙ ቁልፍ ጥቅሶች

1. 2:18፤ ክርስቶስ ፈተናችንን ያውቃል።
2. 4:15-16፤ ክርስቶስ ሊቀ ካህናችን ነው።
3. 7:25፤ ክርስቶስ አስታራቂያችን ነው።
4. 11:6፤ በክርስቶስ ላይ ያለን እምነት ወደ እግዚአብሔር የምንቀርብበት ብቸኛ መንገድ ነው።
5. 12:1-2፤ ክርስቶስ ፍጹም የሆነ ምላሌአችን ነው።

የዕብራውያን መልእክት ልዩ ባሕርያት

1. አማኞች ከአራት ሕግ አንፃር ያላቸውን ግንኙነት የዕብራውያን መልእክት ያብራራል። የሮሜ መልእክት ደግሞ አማኞች ከአራት ሕግ ሥልጣን አንፃር ያላቸውን ግንኙነት ያብራራል።
2. በአሮጌው ማለት በድሮ ኪዳን ውስጥ ለውጥና መሻሻል እንደነበረ ለማሳየት መልእክቱ የብሉይ ኪዳን ጥቅሶችን ይጠቁማል፤ ኤር. 31-34ና ዕብ. 8 ተመልከቱ። ይኸውም በክርስቶስ የተሻለ ለሆነው ለአዲሱ ኪዳን መንገድ ለማዘጋጀት ነው።

ጥያቄዎች

1. የዕብራውያን አቢይ ትምህርት ምንድነው?
2. የተጻፈው ለምንድነው?
3. ከብሉይ ኪዳን ሕግጋት ውስጥ የሚያብራራው የትኛውን ክፍል ነው?
4. የዕብራውያን መልእክት የተጻፈው ለማን ነበር?

የቤት ሥራ

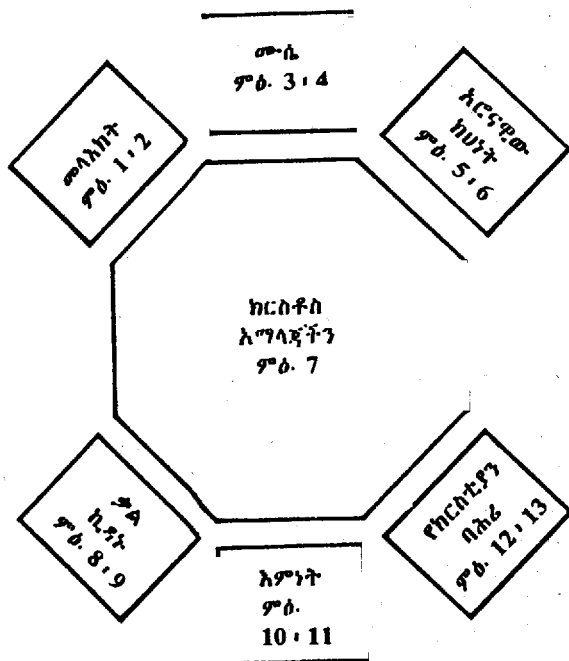
ዕብራውያን 5-8 እንብቡ።

ትምህርት ስልሳ ዘጠኝ

የዕብራውያን መልእክት አጠቃላይ አስተዋፅዖ

1. የክርስቶስ በላጭነት ከመላእክት ጋር ሲነፃፀር! ምዕ. 1-2።
2. የክርስቶስ በላጭነት ከሙሴና ከኢያሱ ጋር ሲነፃፀር! ምዕ. 3-4።
3. የክርስቶስ በላጭነት ከኦሮናዊው ክህነት ጋር ሲነፃፀር! ምዕ. 5-6።
4. ክርስቶስ አስታራቂያችን! ምዕ. 7።
5. ክርስቶስ ከቃል ኪዳን አንፃር! ምዕ. 8-9።
6. ክርስቶስ ከእምነት አንፃር! ምዕ. 10-11።
7. ክርስቶስ ከክርስትና ባሕርይ አንፃር! ምዕ. 12-13።

የዕብራውያን መልእክት ንድፍ

በዕብራውያን መልእክት ውስጥ ተከታታይ ንዕዕሮች በውስጡ እንደሚገኙበት አስተውሉ። ከእያንዳንዱ ንዕዕር በኋላ ማስጠንቀቂያ ይገኛል፤ ከእያንዳንዱ ማስጠንቀቂያ ጋር ደግሞ ማበረታቻ አለ።

1. ንዕዕሩ፡- ክርስቶስ የተሻለ መልእክተኛ ነው። እርሱ ከመላእክት ይበልጣል፤ 1:4-14።
ማስጠንቀቂያው፡- ስለ ቸልተኝነት ችግር የተሰጠ ነው፤ 2:1-4።
ምክሩ፡- እኛስ እንዲህ ያለውን ታላቅ መዳን ቸል ብንለው እንዴት እናመልጣለን? 2:3
2. ንዕዕሩ፡- ክርስቶስ የተሻለ ሐዋርያ ነው። እርሱ ከመሴ ይበልጣል፤ 3:1-6።
ማስጠንቀቂያው፡- ስላለማመን የተሰጠ ነው።
ምክሩ፡- ወንድሞች ሆይ ምናልባት ሕያው እግዚአብሔርን የሚያስከዳችሁ ክፉና የማያምን ልብ ከእናንተ በአንዳችሁ እንዳይኖር ተጠንቀቁ፤ 3:12።
3. ንዕዕሩ፡- ክርስቶስ የተሻለ ሊቀ ካህን ነው። እርሱ ከአርና ይበልጣል፤ 4:14-5:4።
ማስጠንቀቂያው፡- ስለ መንፈሳዊ አለመብሰል የተሰጠ ነው፤ 5:11-6:12።
ምክሩ፡- «ከጊዜው የተነሣ አስተማሪዎች መሆን ሲገባችሁ አንድ ሰው ስለ እግዚአብሔር ቃላት መጀመሪያ ያለውን ትምህርት እንዲያስተምራችሁ ያስፈልጋችኋልና የሚያስፈልጋችሁ ወተት ነው እንጂ ጠንካራ ምግብ አይደለም» 5:12።

4. ንፅፅሩ፡- ክርስቶስ የተሻለ ኪዳን እጽፎሟል፤ 8፡1-13፤ 9፡1-28።

ግስጠንቀቂያው፡- ከሞት በኋላ ስለሚኖረው ፍርድ የተሰጠ ነው፤ 9፡27።

ምክሩ፡- ግበረታቻዎች ከሚተላው ንፅፅር በኋላ ተስተተዋል፤ ስለዚህ ተራ ቁጥር 5 ተመልከቱ።

5. ንፅፅሩ፡- ክርስቶስ የተሻለ መስዋዕት ነው፤ 10፡1-31።

ግስጠንቀቂያው፡- እውነትን እያወቁ ስለሚቃወሙት የተሰጠ ነው፤ 10፡26-27።

ምክሩ፡-

ሀ/ በተረዳንበት እምነት በትን ልብ እንትረብ፤ 10፡22።

ለ/ እንዳይነቃነቅ የእምነታችንን ምስክርነት እንጠብቅ፤ 10፡23።

ሐ/ ለፍትርና ለመልካም ሥራ እንነቃነቅ፤ እርስ በእርሳችን እንተያይ፤ 10፡24።

መ/ በእንዳንዶች ዘንድ ልግድ እንደሆነ መስብሰባችንን እንተው፤ 10፡25።

6. ንፅፅሩ፡- ክርስቶስ በእምነት የተሻለ መንገድ ነው ... 10፡32-12፡29።

ግስጠንቀቂያው፡- በክርስቶስ ያለውን የእግዚአብሔርን መንገድ ስለ መቃወም የተሰጠ ነው፤ 12፡25-29።

ምክሩ፡- በማክበርና በፍርሃት እግዚአብሔርን ደስ እያሰኘን የምናመልክበትን ፅጋ እንያዝ፤ 12፡28።

ጥያቄዎች

1. ክርስቶስ የሚበልጣቸው 3 የቀድሞ ሥርዓቶችን ተቀሱ።

2. በዕብ. 7 ውስጥ በቀረበው መሠረት የዚህ መልእክት አቢይ ትምህርት ምንድነው?

3. በዕብራውያን መልእክት ውስጥ ጥንቃቄ እንድናደርግባቸው የተነገሩን 6 ችግሮች ተቀሱ።

የቤት ሥራ

ዕብራውያን 9-11 አንብቡ።

ትምህርት ሰባ

ግላሰቢያ፡- ይህንን የዕብራውያንን መልእክት ግጥቃለያ በአንድ ትምህርት ሥር ለማጠቃለል በጣም ስለሚረዝም ግጥሙ ክፍል በሚቀጥለው ትምህርት ውስጥ ይገኛል።

የዕብራውያን መልእክት አጭር ማብራሪያ

የመልእክቱ ዓላማ

ከአይሁድ ወገን ላመኑት ክርስቲያኖች ክርስትና የመጨርሻ መለኮታዊ መገለጥ መሆኑን ለማብራራት ነው። የወንጌሉ ሥርዓት በአራት ውስጥ ከሚገኘው ውስብስብ ሥርዓት ሲነፃፀር በጣም ቀላል መሆኑ ስለመሰላቸው ብዙዎቹ ክርስቶስን ለቀው ወደ ዱር ሥርዓት ተመልሰው ለመሄድ ተፈትነዋል። በአራት ሥርዓት ውስጥ ቤተ መቅደስን፣ መሠረያን፣ ካህናትንና

መሥዋዕቶችን ማየት ሲችሉ በክርስትናቸው ውስጥ ከእነዚህ መካከል አንዱም አልተገኘም፤ ስለዚህ የዕብራውያን ጸሐፊ ክርስትና የሚበልጥ መሆኑንና ክርስቶስ የእነዚህ ሁሉ የቀድሞ ምሳሌዎች ፍፃሜ እንደሆነ ይገልጽላቸዋል።

ዕብራውያን 1-2

ክርስቶስ የእግዚአብሔር ልጅና ከሁሉ የሚበልጥ መሆኑን ያሳያል። እግዚአብሔር መላእክቱን፤ መልእክተኞቹና አገልጋዮቹ አድርጎ ተጠቅሞባቸዋል፤ ነገር ግን ፈጣሪ የነበረውና አሁን በአብ ቀኝ የተቀመጠው ክርስቶስ ይበልጣል። በክርስቶስ ያገኘውን መዳን ቸል የሚሉ ሁሉ ማምለጫ የላቸውም፤ 2:3። አሁን ሰዎች ከመላእክት ያነሱ ናቸው፤ ነገር ግን የደህንነት ወራሾች የሆኑት ከክርስቶስ ጋር ከመላእክት በላይ ይሆናሉ። መላእክት የደህንነት ወራሾች የሚሆኑትን አማኞች ያገለግላቸዋል፤ 1:14።

ክርስቶስ ሰዎችን ለማዳን ሲል ለጥቂት ጊዜ ከመላእክት ያነሰ ሆኖ ነበር። እርሱ የሰውን እንጂ የመላእክትን አምላል አልወሰደም። ይህንንም ያደረገው ሞቶ የሞትን ኃይል ለማጥፋት ነበር፤ 2:14-15። እርሱ እንደ ሰው ተፈትኗል፤ ስለዚህ የእኛን ፈተናዎችና መከራዎች ይረዳል፤ 2:18።

ዕብራውያን 3-4

ታላቅ ሐዋርያችንና ሊቀ ካህናችን ክርስቶስ ከሙሴ ይበልጣል። ቤት የሚሠራ ሰው ከሠራው ቤት ይልቅ ከብር ይቀበላል። ሙሴ በእግዚአብሔር ቤት በአገልጋይነት ታማኝ ነበር፤ ነገር ግን ክርስቶስ በእግዚአብሔር ቤት ውስጥ በልጅነት ታማኝ ነው። ስለዚህ መንፈስ ቅዱስ እስራኤላውያን በምድረበዳ ልባቸውን በእግዚአብሔር ላይ እንዳይነደኑ እነርሱም እንዳያደነድኑ ሰዎችን ያስጠነቅቃል። ካለማመንና ከኃጢአት ማታለል መጠንቀቅ አለብን፤ አለበለዚያ ወደ እግዚአብሔር ዕረፍት ለመግባት አንችልም። ወደ እግዚአብሔር ዕረፍት መግቢያው በእምነት ብቻ እንጂ በራስ ጥረት አይደለም። ስለዚህ ብቻውን ዕረፍት ሊሰጠን የሚችለውን በክርስቶስ ላይ ያለንን እምነት አጥብቀን መያዝ ይኖርብናል።

ዕብራውያን 5-6

አሮን የአሮጌው ኪዳን ሊቀ ካህንና የክርስቶስ ምሳሌ ነበር። ሆኖም ሌዋዊው ክህነት ዘወትር በሞት ይቋረጥ ነበር። የክርስቶስ ክህነት ግን እንደ መልክ ጺዴቅ ሹመት ነው፤ ዘፍ. 14:18፤ ዕብ. 7:1-3 ተመልከቱ። የመልክጺዴቅ ክህነት ለየት ያለ ነበረ።

1. ሌላ ሊቀ ካህን ሁሉ ሰው ብቻ ነበር፤ ዕብ. 7:43 ከ1ኛ ጢሞ. 2:5 ጋር አገናዝቡ።
2. እርሱ ንጉሥና ካህን ነበር፤ ዘፍ. 14:18ን ከዘካ. 6:12-13 ጋር አገናዝቡ።
3. የሰሙ ትርጉም ንጉሤ ጸድቅ ነው የሚል ነው፤ ኢሳ. 11:5።
4. ስለ ልደቱ የተጻፈ ታሪክ የለም፤ ዮሐ. 1:1። ደግሞም ስለ ሕይወት መጨረሻ ምንም የተጻፈ ነገር የለም፤ ሮሜ 6:9፤ ዕብ. 7:23-25።
5. ሊቀ ክህነትን ያገኘው በሰው ሥርዓት አይደለም፤ መዝ. 109/110/4።

መሥዋዕት ከማቅረብ አንፃር የክርስቶስ ክህነት የአሮንን ይመስላል። በክርስቶስ የተሰጠው አዲስ ኪዳንና አዲስ የክህነት ሥርዓት ከአሮጌው ሥርዓት እጅግ የበለጠ ነው። ስለዚህ

የዕብራውያን ጸሐፊ «ጊዜ ወዳለፈበት ወደ አሮጌው ሥርዓት አትመለሱ፤ የእግዚአብሔር ቃል መልካም እንደሆነ ታውቃላችሁ፤ ኃይሉንም ቀምሳችሁ ተረድታችኋል፤ ወደኋላችሁ ብትመለሱ ግን የእግዚአብሔርን ልጅ እንደገና ትሰቅሉታላችሁ፤ ወደ ኃፍረትም ትመለሱታላችሁ» ይላቸዋል።

እግዚአብሔር ቃል ኪዳንን ጠብቋል፤ እርሱ ሊዋሽ አይችልም። የፀና ቃል ኪዳን ስለተሰጠን በክርስቶስ ያገኘነውን ተስፋ አጥብቀን እንያዝ።

ጥያቄዎች

1. የዕብራውያን መልእክት ዓላማ ምን ነበር?
2. አማኞች አሁን ከመልእክት ጋር ያላቸው ግንኙነት ምንድነው?
3. ክርስቶስ ለጥቂት ጊዜ ከመልእክት ያነሰ ሥፍራ የወሰደው ለምንድነው? ሁለት ምክንያቶች ስጡ።
4. ክርስቶስ ከሙሴ የሚበልጠው እንዴት ነው?
5. ሰውን ወደ እግዚአብሔር ዕረፍት የሚያደርሰው መንገድ ምንድነው?
6. ወደ አሮጌው ኪዳን ሥርዓቶች ብንመለስ በክርስቶስ ላይ ምን ማድረጎችን ነው?

የቤት ሥራ

ዕብራውያን 12-13 አንብቡ።

ትምህርት ሰባ አንድ

ይህ ክፍል የትምህርት 70 ቅጥያ ነው

ዕብራውያን 7 ክርስቶስ አስታራቂያችን

የአሮጌ ማለትም የሌዊ ክህነት ፍፁም ቢሆን ኖሮ እንደ መልክጺዴቅ ሹመት የተሾመ ሌላ ካህን ለምን ያስፈልገናል? በአራት ሕግ የተሰጠው ክህነት በካህናት ሞት ተቋርጦ ነበር፤ የክርስቶስ ክህነት ግን ለዘላለም አይቋረጥም። ሊየሱስ ክርስቶስ ከይሁዳ ወገን እንጂ ከሌዊ ወገን አልነበረም፤ ነገር ግን የአራት ሕግ ምንም ነገር ፍፁም አላደረገም። «የተሻለው ተስፋ» የሆነው ክርስቶስ ፍፁም ሊያደርገን ይችላል። ክርስቶስ አስታራቂያችን ሲሆን እኛን ከእግዚአብሔር ጋር ለማማለድ ለዘላለም ይኖራል። እርሱ እንደ ሌሎቹ ሊቀ ካህናት አይደለም፤ በየዕለቱ ስለ ኃጢአቱ መስዋዕት ማቅረብ አያስፈልገውም። ራሱን መስዋዕት አድርጎ ባቀረበበት ወቅት አንዴና ለዘላለም አንድ መስዋዕት ሰውቷል። ክርስቶስ ሊቀ ካህናችን ስለሆነ በሰማያዊ ሥፍራ በአብ ቀኝ ተቀምጧል፤ 8:1።

ዕብራውያን 8-9 ክርስቶስና አዲሱ ቃል ኪዳን

ክርስቶስ በኤርምያስ የተተነበየውን አዲስ ኪዳን አቋቋሟል፤ ኤር. 31:33። «ሕጌን በልቦናቸው አኖራለሁ፤ በልባቸውም እጽፈዋለሁ፤ በደላቸውን እምራቸዋለሁና ኃጢአታቸውን ከእንግዲህ ወዲህ አላስብምና።»

እርጊው ቃል ኪዳን አልፏል። በእርጊው ኪዳን የአምልኮ ሥነ ሥርዓት ሥፍራዎቹ በጥበቅ የተወሰኑ ነበሩ፤ ካህኑ የሚያገለግልበት ቅዱስ ሥፍራ ነበረው። ሊቀ ካህን በዓመት አንድ ጊዜ ብቻ ለራሱና ለሕዝቡ ኃጢአት መስዋዕት የሚሰጥበት ቅድስተ ቅዱሳን ነበረው። በየዓመቱ የመግባቱ ሥነ ሥርዓት የሚያመለክተን፤ ለእግዚአብሔር የቀረቡት የእንሰላት መስዋዕቶች የአማኞችን ልብ ፍፁም ሊያደርጉ እንደማይችሉ ነው፤ ነገር ግን እግዚአብሔር አዲስ ሥርዓት እስከሚያቋቁም ድረስ ብቻ ጤቃሚ ነበሩ። ይህም አገልግሎት ጊዜያዊ ነበረ።

ክርስቶስ መጥቷል፤ አሁን የሚያገለግለውም በእጅ ባልተሠራ ድንኳን ውስጥ ነው። ወደ ቅድስተ ቅዱሳን ገብቷል፤ ሉቃስ 23:45ን አንብቡ። ራሱን ፍፁም የሆነ መስዋዕት አድርጎ ለእግዚአብሔር አቅርቧል። ህያው እግዚአብሔርን እንድናገለግል ደሙ ሕሊናችንን ከማይጠቅሙ ሥርዓቶች ያነፃፃራል።

አዲስ ኪዳን የክርስቶስ የመጨርሻ ፈቃዱና ኑዛዜው ነው። እርሱ የአዲስ ኪዳን ደም የሆነውን ደሙን አፍስሷል። ክርስቶስ የእግዚአብሔር መኖሪያ ወደ ሆነው ሰማያዊ ሥፍራ ገብቶ ራሱን መስዋዕት በማድርግ ኃጢአትን አስወግዷል። «ክርስቶስ ደግሞ የብዙዎችን ኃጢአት ሊሸከም አንድ ጊዜ ከተሰዋ በኋላ ያድናቸው ዘንድ ለሚጠበቁት ሁለተኛ ጊዜ ያለ ኃጢአት ይታይላቸዋል።» ዕብ. 9:28።

ዕብራውያን 10-11 እምነት

አንዱ የአዲስ ኪዳን መስዋዕት ብዙዎች ከሆኑት የብሉይ ኪዳን መስዋዕቶች ይበልጣል። እግዚአብሔር «ሕጌን በልባቸው ውስጥ አኖራለሁ፤ በሐሳባቸው ውስጥ እጽፈዋለሁ» ብሏል። አሁንም ወደ ቅድስተ ቅዱሳን የመግቢያው መንገድ በእውነተኛ ልብ ያለ ጥርጥር በእምነት ነው። ክርስቶስ ለኃጢአታችን የተሠዋ መሆኑን እያወቅን ብንንቀው ማለትም በፈቃዳችን ኃጢአት ብናደርግ ኃጢአታችንን የሚያስወግድ ምን ሌላ መስዋዕት ይኖራል? እውነትን አውቀን ባንቀበለው የሚጠብቀን ፍርድ ብቻ ነው። ስለዚህ ጸሐፊው ትዕግሥተኞችና ተስፋ የማትቆርጡ ሁኑ ይላቸዋል። እርሱ በተስፋ ቃሉ መሠረት ይመጣል።

የእምነት ተቀዳሚነት በብዙ ምሳሌዎች ግልፅ ተደርጎ በምዕ. 11 ውስጥ ቀርቦዋል። አቢል፤ ሄናክ፤ ኖህ፤ አብርሃምና ሣራ፤ ይስሐቅ፤ ያዕቆብ፤ ዮሴፍ፤ ሙሴ፤ ኢያሱና ረዓብ እንደዚሁም ብዙ ሌሎች ሰዎች ሁሉም በእምነት ኖሩ። ሁሉም በእግዚአብሔር አመኑ፤ እምነታቸውም ጽድቅ ሆኖ ተቀጠላቸው። እርጊዎቹን ትእዛዞች ከመጠበቅ እንደዚህ ያለው እምነት የተሻለ ነው። ከመጀመሪያ ጀምሮ እግዚአብሔር እምነትን አክብሮታል።

ዕብራውያን 12-13 የክርስቲያን ባሕርይ

እግዚአብሔር የሚወዳቸውን ሰዎች በመቅጣት ያስተምራቸዋል፤ ያስለጥናቸዋል። ቅጣት ለእግዚአብሔር ልጆች ሲሆን ይኸውም ለጥቅማችን ነው። በወቅቱ ቅጣት አለደሳነ አይመስልም፤ ነገር ግን የጽድቅን ፍራ ያፈራል። የምንቀበለው ቅጣት የእግዚአብሔር ልጆች መሆናችንን ይመሰክራል።

የሲና ተራራ የአሪት ሕግ የተሰጠበት ቦታ ሲሆን የፍርሃትና የመንቀጥቀጥ ሥፍራ ነው። የጽዮን ተራራ የሕያው እግዚአብሔር ከተማ፤ ሰማያዊት ኢየሩሳሌም፤ ከብዙ ሺህ ሚሊዮን ድር ለአማኞች የተዘጋጀች የደስታ ሥፍራ ናት። በክርስቶስ አምነው ከእኛ ቀድመው ከሞቱት ሰዎች ጋር እንገናኛለን። አዲሱን ኪዳን ወዳደረገውና ከእንስሳት ሁሉ ደም የሚበልጠውን ደም ወዳፈሰሰው ወደ ክርስቶስ እንሄዳለን።

ስለዚህ፦

1. እርስ በርሳችሁ በመፋቀር፤
2. እንግዶችን በማስተናገድ፤
3. በእስር ቤት ያሉትን ባለመርሳት፤
4. በጋብቻ ውስጥ ታማኝ በመሆንና
5. ራሳችሁን ከገንዘብ ፍቅር ነፃ አድርጋችሁ ባላችሁ ነገር በመርካት እግዚአብሔርን አገልግሉት።

በእንግዳ ትምህርት ተሰባችሁ እንዳትጠፉ የቀደሙትን መሪዎች ምሳሌ አትርሱ። የክርስቶስን ውርደት ለመካፈል ፈቃደኞች ሁኑ። የሚመሩአችሁን ታዘዙ። ያለማድረግ ለእግዚአብሔር የምስጋና መስዋዕት ሠጧት፤ ጸልዩ። ደግሞም ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስን ከሙታን ያስነሣው የሰላም አምላክ ፈቃዱን እንድታደርጉ በመልካም ሥራ ሁሉ ፍፁሟን ያደርጋችኋል።

ጥያቄዎች

1. አሮጌው ኪዳን ወይም የአሪት ሕግ ሰውን ፍፁም ማድረግ ያልቻለው ለምንድነው?
2. የክርስቶስ ሊቀ ክህነት ከአሮን የሚበልጠው በምንድነው?
3. በአሁኑ ወቅት የክርስቶስ አዲስ ኪዳን የተጻፈው የት ነው?
4. የብሉይ ኪዳን ቅዱሳን የጸደቁት እንዴት ነው?
5. አማኝ ለአምነቱ መከራ ቢቀበል የሚያሳየው ምንድነው?
6. የሲናንና የጽዮንን ተራራ አወዳድሩ።
7. በዕብ. 13 በተጠቀሰው መሠረት እንዳንድ እግዚአብሔርን የምናገለግልባቸው መንገዶች ምን ምንድናቸው?
8. ያለማድረግ ለእግዚአብሔር መሠዋት የሚገባን መስዋዕት ምንድነው? 13: 15።

የቤት ሥራ

ትምህርት 65-71 ማለት ቴቶ፤ ፊልሞናና ዕብራውያን ክልሱ።

ትምህርት ሰባ ሁለት

የቴቶ፤ ፊልሞናና ዕብራውያን ክልላ

1. የቴቶ መልእክት አቢይ ትምህርት ምንድነው? የፊልሞናስ? የዕብራውያንስ?

2. በቲቶ መልእክት ውስጥ የተብራሩት ችግሮች ምን ምንድናቸው? በፊልሞናስ በዕብራውያንስ?
3. በዕብራውያን ውስጥ ክርስቶስ የሚበልጥ ወይም በርሱ በኩል ሆኖ የቀረበባቸው 3 ሹመቶች የትኞቹ ናቸው?
4. ጳውሎስ ፊልሞና ከዳተኛ ሠራተኛውን እንዲቀበል የጠየቀው እንዴት ነው?
5. ዕብራውያን የሚያብራራው የትኛውን የብሉይ ኪዳን ክፍል ነው?
6. የቲቶ መልእክት ዓላማ ምን ነበር? የፊልሞናስ? የዕብራውያንስ?
7. የዕብራውያን ጽሐፊ የአይሁድ አማኞችን የሚያስጠነቅቃቸው ከየትኞቹ 6 ችግሮች ነው?
8. ክርስቶስ ከህነት ከመልክ ጺዴት ከህነት ጋር የሚመሳሰለው እንዴት ነው?
9. ለሚያምኑት ክርስቶስ ዋነኛው ተግባር ምንድነው? ለማያምኑትስ?
10. የፊልሞና መልእክት የሚሰጠን ምሳሌ ምንድነው?
11. ለቤተ ክርስቲያን መሪዎችና ለሚስቶቻቸው የቀረቡትን መመዘኛ ነጥቦች ከልቧቸው?
12. ቲቶ የቤተ ክርስቲያንን ሥራ ይመራ የነበረው በየት ነው?
13. በቀርጫስ ቤተ ክርስቲያናት ውስጥ ግጭት እንዲፈጠር ያደረገው ምንድነው?
14. የጥንቲቷን ቤተ ክርስቲያን ችግሮች የሚመስሉ ችግሮች በዛሬዋ ቤተ ክርስቲያን ውስጥ ይገኛሉ?
15. በቲቶ መልእክት ውስጥ የተሰጡት ትምህርቶች ምን ምንድናቸው?

የቤት ሥራ

ለፈተና ተዘጋጁ።

ትምህርት ሰባ ሦስት

ምክር ለመምህሩ

ለተግራዎችዎ ያዘጋጁትን ፈተና ይፈትሷቸው።

የቤት ሥራ

ያዕቆብ 1-3 እንብቡ።